

ORTAÖĞRETİM 9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM ALAN BİLGİSİ BAŞARI DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

*Hasan BAĞCI**

ÖZET

İlk ve ortaöğretim, öğrencilerin yazma becerilerinin belirli bir plan ve program doğrultusunda temelini atıldığı ve öğretimin son aşamasına kadar bu becerilerinin geliştirildiği süreci içine alan bir dönemdir. Yazma becerisi bilgi, birikim ve dili etkili kullanmayı gerektirdiğinden bu sürecin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve dil bilgisi etkinlikleriyle de desteklenmesi gerekir.

Öğrencilerin yazılı anlatım metinlerini inceleyen araştırmacılar, öğrenci metinlerinde birçok eksikliğin olduğunu, öğrencilerin yazma becerilerinin beklenen yeterliliğe ulaşamadığını ifade etmektedir. Bu becerideki eksikliklerin bilgi aşamasından bilgilerin beceriye dönüştürülememesine kadar geniş bir çerçeveye dağıldığı düşünülmektedir. Bu yüzden bu çalışmanın amacı, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Dil ve Anlatım Ders Programı'nda da ifade edilen yazma becerisine yönelik kazanım cümleleri doğrultusunda yazılı anlatım alan bilgisi düzeylerini belirlemektir. Araştırmada ayrıca öğrencilerin yazılı anlatım alan bilgisi yeterlilik düzeylerinin başta cinsiyet olmak üzere diğer değişkenlere göre de değişip değişmediği tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi genel başarı puanları ortalamaları 100 tam puan üzerinden 59 puanla sınırlı kalmıştır. Yine 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeyleri, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken öğrencilerin akademik başarısına, serbest yazma etkinliği yapmalarına, günlük tutmalarına, Dil ve Anlatım dersini sevmeleri ile yazma etkinliklerinden memnun olmalarına göre ise değişmektedir. Araştırmanın sonunda elde edilen sonuçlara bağlı kalınarak Dil ve Anlatım derslerini veren öğretmenlere bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Dil ve Anlatım Dersi, Yazılı Anlatım Alan Bilgisi.

A RESEARCH ON 9th GRADE OF SECONDARY EDUCATION STUDENTS ' ACHIEVEMENT LEVELS OF FIELD KNOWLEDGE OF WRITING EXPRESSION

ABSTRACT

Primary and Secondary education is a period that covers a process of students' writing skills are laid the foundation of skills in accordance with a specific plan and program and these skills are

* Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniv. Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: hbagci26@hotmail.com

developed until the final stage of training. As writing skill requires knowledge, experience and using language effectively, this process must be supported by reading, listening / viewing, speaking and grammar activities as well.

The researchers investigating students' writing texts, refer that students' texts have many deficiencies and students' expected writing skills are failed to reach proficiency. These deficiencies in skills are considered to distribute in a large frame that is from the knowledge stage to not converting knowledge to skill. Therefore, aim of this study is to determine the levels of students' writing knowledge, towards the writing skill in accordance with acquisition sentences that is also referred in secondary schools, 9th grade students' Programme of Language and Expression. In the study, the level of students' writing proficiency whether changed or not according to first gender and other variables has been also identified. According to the findings from the research, the average of general success for the knowledge of writing expression for 9th grade of secondary education students was determined as 59 %. And according to gender 9th grade of secondary education students' achievement levels of field knowledge of writing expression not significant difference, but according to student's academic success, make free writing activity, keep a journal, Language and Speech lessons love and be pleased from writing events showed significant difference.

At the end of the research with adhering to the results obtained from the study, some suggestions have been given to teachers who instruct Language and Expression Courses.

Key Words: Turkish Language Teaching, Language and Expression Teaching, Field knowledge of writing.

Giriş

İlk çağlardan günümüze söze dayalı iletişimden yazılı iletişime doğru hızlı bir dönüşümün yaşandığı gözlenmektedir. Bu dönüşümde hiç şüphesiz yazının icadı önemli bir adımdır. Yazı, çağlar ötesinden unutulmaya yüz tutmuş veya geçen zamana rağmen değerinden hiçbir şey eksilmemiş hatta değerini katlayarak klasikleşmiş duygu, düşünce ve hayalleri günümüze taşır. Kaplan'ın (1982) "Yazı, düşünceyi tespit etmek suretiyle, sözden daha çok fikrî çalışmaya yardım eder. Konuşmada fikir her an uçar. Yazı, düşünceyi başka mekân ve zamana taşımak suretiyle, hakikatlerin keşfi için lazım olan ayrı kafaların aynı mevzu üzerinde karşılaşmasını sağlar. Yazı, zaman ve mekân içinde çok geniş bir diyalog kurar." ifadeleri de bu gerçeğe işaret etmektedir.

Çocuğun doğduğu ve içinde yaşadığı aileden başlayıp belirli bir sistem dâhilinde daha düzenli ve daha kontrollü olarak örgün ve yaygın eğitim kurumlarında devam eden ana dili eğitimi, dört temel becerinin geliştirilmesine yönelik olarak yapılmaktadır. Bireyin dil becerileri alanındaki bütün kazanımları bünyesinde barındıran yazma becerisi ise geliştirilmesi gereken önemli bir beceridir. Çünkü yazma, etkili ve daha kalıcı bir iletişim yoludur. Bilinçle bilinçaltının birleşip bütünleşmesine yönelik bir anlatma etkinliği olan yazma, belli bir birikim ve bilgi isteyen zor bir uğraştır (Yalçın, 1998: 149). Bu zor uğraşı bireylerin isteyerek ve severek yapabilecekleri bir alışkanlığa dönüştürmenin yolu, ilk ve ortaöğretimde verilen yazma becerisine yönelik eğitimden geçmektedir.

Turkish Studies

Temel dil becerileri arasında öğrenciler tarafından zorluk derecesi yüksek olarak algılanan yazma becerisi, içerdiği süreçler bakımından öğrencilerin olumsuz tutum geliştirmelerine zemin hazırlamaktadır. Yazma eyleminin doğasından kaynaklanan bazı zorluklar, öğrencilerin yazmadan zevk almasını ve bunu yaşam boyu kullanılacak bir beceri hâline getirmesini zorlaştırmaktadır.

Öğrencilerin yazılı metin oluşturma aşamasında karşılaştıkları sorunlar oluşturdukları metinlerine de yansımaktadır. Yapılan araştırmalar öğrencilerin yazılı metin oluştururken cümle yapılarında, yazım ve noktalamada, metin yapısını planlamada sıklıkla sorunlar yaşadığına işaret etmektedir (Kavcar, 1983; Ruhi, 1994; Aksan ve Çakır, 1997). “Kompozisyon Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar” başlıklı bir araştırmada yazma eğitimi ile ilgili şu sorunlara rastlanmıştır:

- a. Öğrencilerin cümle yapılarında hatalar bulunmakta, özgün niteliği olmayan genellenmiş cümleler kullanılmaktadır.
- b. Söz varlığı çok sınırlıdır. Kullanılan sözcükler gündelik yaşantılarının ötesine geçememekte; sözcükler, konuşma dilindeki yerel söyleyişlere göre yazılmakta; argo ifadeler kullanılmaktadır.
- c. Yazım yanlışları vardır. Çok sayıda noktalama yanlışlığı görülmektedir.
- d. Özne-yüklem uyumsuzlukları, kip uyumsuzlukları, sözcüğün yanlış ya da gereksiz kullanımına dayanan anlatım bozuklukları yaygındır (Ayyıldız ve Bozkurt, 2006: 49).

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşıldığı gibi yazılı metin oluşturmada ve yazma eğitiminde birçok sorunla karşılaşmaktadır. Bu ve benzeri sorunların çokluğu, ilköğretimdeki Türkçe dersleri ile ortaöğretimdeki Dil ve Anlatım derslerinde verilen yazma eğitiminin niteliği üzerinde durulması gerektiğini göstermektedir.

Ortaöğretim 9. Sınıf Dil ve Anlatım Ders Programı’nda öğrencilere kazandırılacak üst beceriler başlığı altında öğrencilerin okuduğunu, dinlediğini, gördüğünü doğru, tam ve hızlı olarak anlayabilmeleri; duygu, düşünce, hayal ve isteklerini açık ve anlaşılır bir şekilde eksiksiz ifade edebilmeleri; güzel sanatlara has bir duyarlılıkla dili kullanabilmeleri, bu tavırla gerçekleştirilmiş eserlerden zevk alabilmeleri hedeflenmiştir.

Yine aynı programın Türkçeyi doğru ve etkili kullanma becerisi başlığında öğrencilerde geliştirilmesi hedeflenen alt beceriler şöyle sıralanmaktadır:

1. Dil zevkini geliştirir.
2. Anlatılanları dinler.
3. Okuduklarını, dinlediklerini ve düşündüklerini düzgün cümlelerle anlatır.
4. Bir metni değişik amaçlar belirleyerek okur.
5. Düşüncelerini, doğru ifade kurallarına göre yazar.
6. Gördüğü bir resmi yorumlar.
7. Grafikleri yorumlayarak düzgün cümlelerle anlatır.
8. Hayal ettiklerini nasıl anlatacağını öğrenir.
9. Kelimelerin ve cümlelerin kullanıldıkları yerde anlam kazandıklarını anlar.
10. Ses ve söyleyişin anlaşmadaki rolünü değerlendirir.

11. İyi, doğru ve güzel yazmanın anlayarak ve zevk alarak okumaya bağlı olduğunu kavrar.

İyi ve doğru yazabilmek; yazma zevk ve alışkanlığı kazanmayı, yazma tekniğini kavramayı, yazılı anlatımın temeli olan dil kurallarını, sözcük, cümle ve paragraf hakkında yeterli bilgiyi öğrenmeyi gerektirir (Cemiloğlu, 2001; Kantemir, 1997). Bunlara ek olarak zengin bir kelime hazinesine sahip olmanın, sürekli bir okuma ve gözlem yapabilmenin, başarıya niyetli ve azimli olmanın, dilin özelliklerini ve inceliklerini bilmenin, duygu ve düşünceleri mantıklı ve ahenkli bir düzen içinde verebilmenin, orijinal (özgün) olmanın ve yazma işini zevkle yapabilmenin başarılı bir yazılı anlatım için şart olduğu da bir gerçektir.

Araştırmanın Önemi

Ana dilinin etkili kullanılması, hem birey hem de toplum açısından çok önemlidir. Kendini doğru ve tam olarak anlatabilen, karşındakileri doğru ve tam olarak anlayabilen bireylerin yetiştirilmesi ilk ve ortaöğretimdeki Türkçe Dersi ile Dil ve Anlatım Dersi Programları'nın genel amaçları arasındadır. Öğrencilerin duygularını, düşüncelerini, yaşadıklarını yazılı olarak kelime, cümle ve paragraf düzeyinde düzgün ve doğru olarak anlatabilen bireyler olarak yetiştirmek ise bu dersleri veren öğretmenlerin sorumluluğudur. Doğru ve düzgün anlatım yapabilmek doğuştan gelen bir yetenek değil, dilin kurallarını algılayıp bu kuralları yapılacak çalışmalarda yeterince uygulayarak kazanılan bir beceridir. Bu yüzden öğrencilere Türkçenin inceliklerini ve güzelliğini kavrayabilmeleri için sık sık cümle ve paragraf oluşturma, tamamlama bilgileri aktarılmalı ardından da bu bilgilerin uygulanmasına yönelik etkinlikler yaptırılmalıdır. Bu etkinliklerde görülen eksiklikler üzerine daha fazla yoğunlaşarak öğrencilerin yazılı anlatımlarında Türkçeyi doğru kullanabilme yeterliliği artırılmalıdır.

Araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin yazılı anlatıma yönelik alan bilgisi başarı düzeylerini belirlemeyi amaçladığından daha sonra yapılacak benzer çalışmalara örnek olması açısından önemli görülmektedir.

Eğitim ve öğretim programları geliştirilmeye her zaman açık olduğundan ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım bilgi seviyelerini belirlemeye yönelik yapılan araştırma, programın verimliliğine işaret edeceği gibi bu alana yönelik program geliştirme çalışmalarına da yardımcı olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi yeterlilik düzeylerini belirlemektir.

Problem Cümlesi

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeyleri hangi seviyededir?

Alt Problemler

Bu çalışmada belirlenen genel amaca ulaşmak için aşağıdaki alt problemlerin cevapları aranmıştır:

1. Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları soru türlerine göre nasıldır?
2. Araştırmaya katılan öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları *cinsiyet* değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Turkish Studies

3. Araştırmaya katılan öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları Dil ve Anlatım dersi akademik başarı notlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4. Araştırmaya katılan öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları serbest yazma etkinlikleri yapma değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5. Araştırmaya katılan öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları günlük tutma değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

6. Araştırmaya katılan öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları Dil ve Anlatım dersini sevme değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

7. Araştırmaya katılan öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları derste yapılan yazma etkinliklerinden memnun olma değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yukarıda ifade edilen alt problemlerin değerlendirilmesi sonucunda ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeyleri tespit edilmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir alan araştırmasıdır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Burdur il merkezinde öğrenim gören ortaöğretim 9. sınıf öğrencileri, örneklemini ise random yöntemiyle aynı il merkezindeki üç ortaöğretim okulundan seçilmiş toplam 196 öğrenci oluşturmaktadır.

Bu amaçla Burdur ili merkezindeki üç ortaöğretim okulunda öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerine araştırmacı tarafından geliştirilen çoktan seçmeli 33 sorudan oluşan Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Testi uygulanmıştır.

Veri Toplama Teknikleri

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeylerini belirlemek için uzman görüşleri de alınarak hazırlanan çoktan seçmeli Alan Bilgisi Başarı Testi uygulanmıştır. Testin geçerlilik ve güvenilirliği yapılan ön (pilot) uygulama ile belirlenmiştir. Yapılan uygulama sonucunda 33 sorudan oluşan başarı testinin alfa katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Madde güçlükleri 0.58 ile 0.90 arasında değişmektedir.

Veri Çözümleme Teknikleri

Araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan veriler, verilerin özelliklerine uygun analiz teknikleri ve SPSS - 16.0 programı kullanılarak çözümlenmiş, bulgular tablolar hâlinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın değişkenleri doğrultusunda aşağıdaki işlemler yapılmıştır:

İlk aşamada araştırmaya katılan ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeylerinin belirlenmesi için Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Testi uygulanmış ve adayların başarı durumları yüzde ve frekans değerleri verilerek belirlenmiştir.

İkinci aşamada elde edilen değerlerin anlamlılığını test etmek için t testi ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Turkish Studies

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemini, “Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanları soru türlerine göre nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt problemle ilgili olarak araştırmaya katılan ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin 33 soruluk yazılı anlatım alan bilgisi başarı testindeki her soruya verdikleri cevapları, yüzde ve frekans dağılımları analiz edilerek değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin yazılı anlatım alan bilgisi testinde bulunan otuz üç soru hazırlanırken Ortaöğretim 9. Sınıf Dil ve Anlatım Ders Programı’ndaki yazma öğrenme alanına yönelik hazırlanmış olan kazanımlar temel alınmıştır. Bu itibarla sorular; *Kelime Bilgisi*, *Noktalama ve İmlâ Bilgisi*, *Anlatım Bozukluğu Bilgisi*, *Paragrafta Ana Düşünceyi Bulma Bilgisi*, *Paragraf Tamamlama Bilgisi*, *Anlatım Biçimleri Bilgisi*, *Cümle Bilgisi* başlıkları altında hazırlanmıştır. Öğrencilerin belirlenen sorulara verdikleri cevapların yüzdelik ve frekans dağılımları da soru türlerine göre tablolatırılmış ve her soru tek tek değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonuçları aşağıdaki tablo 1’de görüldüğü gibidir.

Tablo 1. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Testi Puanlarının Soru Bölümlerine Göre Durumları

SORULAR	DOĞRU		YANLIŞ		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
1. Kelime Bilgisi	131	67	65	33	196	100
2. Noktalama ve İmlâ Bilgisi	117	60	79	40	196	100
3. Anlatım Bozuklukları Bilgisi	126	64	70	36	196	100
4. Paragrafta Ana Düşünceyi Bulma Bilgisi	108	55	88	45	196	100
5. Paragraf Tamamlama Bilgisi	100	51	96	49	196	100
6. Anlatım Biçimleri Bilgisi	109	56	87	44	196	100
7. Cümle Bilgisi	113	58	83	42	196	100
Toplam (Ortalama)	115	59	81	41	196	100

“*Kelime Bilgisi*” bölümünde, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin cümle içerisinde kullanılan kelimelerin anlamları ile bunların cümleye kattıkları anlamları kavrama düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 1’den de anlaşıldığı gibi bu bölümdeki sorulara öğrencilerin toplamda % 67’si doğru cevap verirken % 33’ü ise yanlış cevap vermiştir. Diğer bir ifadeyle araştırmaya katılan 196 öğrenciden 131’i “*Kelime Bilgisi*” bölümündeki sorulara doğru cevap verebilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle, öğrencilerin “*Kelime Bilgisi*” yönünden başarılarının diğer bölümlere göre daha yüksek olduğu ifade edilebilir.

“*Noktalama ve İmlâ Bilgisi*” bölümünde ise ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı bir metindeki noktalama işaretlerini yerli yerinde kullanabilme ve kelime, kelime grubu ile herhangi bir cümledeki imlâ kurallarını uygulayabilmeye yönelik bilgi birikimleri ile yeterlilik düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 1’den de görüldüğü gibi öğrencilerin sadece % 60’sı bu bölümdeki sorulara doğru cevap verirken % 40’ı ise yanlış cevap vermiştir. Bu sonuçlardan

hareketle öğrencilerin “Noktalamaya ve İmlâ Bilgisi” yönünden yeterli bilgi birikimine sahip olmadıkları ifade edilebilir.

“Anlatım Bozukluğu Bilgisi” bölümünde, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin kurallarına uygun anlamlı bir cümle kurabilme ve bu özellikleri taşımayan cümleleri ayırt edebilme yeterlilik düzeyleriyle ilgili bilgi birikimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 1’deki verilerden de anlaşıldığı gibi bu bölümde öğrencilerin % 64’lük bir başarı ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

“Paragrafta Ana Düşünceyi Bulma Bilgisi” bölümünde, öğrencilerin tam ve kurallarına uygun yazılmış bir paragrafta ana düşünceyi kavrayabilmeye yönelik bilgi birikimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 1’deki verilerden de anlaşıldığı gibi bu bölümde öğrencilerin % 55’lik bir başarı ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Bu başarı ortalaması, testin bölümleri arasında bu bölümün öğrencilerin en az başarılı oldukları bölümlerden birisi olduğuna işaret etmektedir.

“Paragraf Tamamlama Bilgisi” bölümünde, öğrencilerin tam ve kurallarına uygun doğru bir paragraf ile değişik bölümleri eksik bırakılan bir paragrafı anlam bütünlüğünü de düşünerek ayırt edebilme yeterlilik düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 1’den de anlaşıldığı gibi bu bölümde öğrencilerin sadece % 51’lik bir başarı ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Bu bölüm öğrencilerin en başarısız oldukları bölüm olmuştur.

“Anlatım Biçimleri Bilgisi” bölümünde, öğrencilerin yazılı bir metni oluştururken hangi anlatım biçimini tercih etmeleri gerektiği ve tercih ettikleri anlatım biçiminin özellikleri konusunda yeterli bilgi birikimlerine sahip olup olmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı gibi öğrencilerin bu bölümde % 56’lık bir başarı ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Testin son bölümü olan “Cümle Bilgisi” bölümünde, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin tam ve kurallarına uygun doğru bir cümle kurabilme düzeyleri ile yapı bakımından cümleleri ayırt edip edemediklerine yönelik yeterlilik düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerden öğrencilerin bu bölümde % 58’lik bir başarı gösterebildiği anlaşılmaktadır.

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatıma yönelik alan bilgisi seviyelerini belirlemek için hazırlanan ve otuz üç sorudan oluşan başarı testindeki genel başarı ortalamaları % 59 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin en başarılı oldukları bölüm % 67’lik başarı oranıyla “Kelime Bilgisi” bölümü olurken en başarısız oldukları bölüm ise % 51’lik başarı oranıyla “Paragraf Tamamlama Bilgisi” bölümü olmuştur.

Tablo 1’den de görüleceği gibi araştırmaya katılan 9. sınıf öğrencilerin yazılı anlatım alan bilgisi toplam başarı puan ortalamaları ise % 59 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin bu alana yönelik bilgi seviyeleri 100 üzerinden 59 puanla sınırlı kalmıştır. % 59’luk bu başarı oranı çoktan seçmeli bir test neticesinde elde edilen sonuçlar bakımından çok da yeterli sayılamaz. Çünkü öğrencilerin bilgi birikimlerini ölçmeye ve herhangi bir alandaki yeterlilik düzeylerini belirlemeye yönelik olarak uygulanan çoktan seçmeli test sorularının öğrencilere sorunun cevabını tercih etme fırsatı vermesiyle doğru cevabı belirlemede diğer test türlerine göre olumlu katkıları vardır. Elde edilen bulgular daha önce benzer ve farklı hedef kitlelere yapılan çalışmaların (Özbay, 1995; Doğan 2002; Bağcı, 2007; Bağcı 2010) sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Bu durum, adayların hangi seviyede olursa olsun bilgilerinin beceriye dönüştürmede gerekli olan yeterliliğe sahip olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Turkish Studies

Tablo 2. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanlarının Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	SS	Sd	t	p
Kız	97	14,3608	7,84510	191	,088	,930
Erkek	96	14,2604	8,05801			

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > .05$). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermemekle beraber elde edilen verilerden kız öğrencilerin ($\bar{X} = 14.36$), erkek öğrencilere ($\bar{X} = 14.26$) göre daha başarılı olduğu görülmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları Dil ve Anlatım Dersi Akademik Başarı Notlarına Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Tablo 3. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanlarının Ders Akademik Başarı Notlarına Göre ANOVA Sonuçları

	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1214,694	4	303,673	5,256	,000	5 – 1,2
Gruplarıçi	10862,654	188	57,780			
Toplam	12077,347	192				

Analiz sonuçları, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları ile Dil ve Anlatım dersi akademik başarı notları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir [$F_{(4-188)} = 5,256$, $p < .01$]. Başka bir deyişle, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları, Dil ve Anlatım Dersi akademik başarı notlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Dil ve Anlatım Dersi akademik başarı notları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, başarı notu 5 olanların ($\bar{X} = 17.70$), başarı notu 1 olanlara ($\bar{X} = 9.42$) ve başarı notu 2 olanlara ($\bar{X} = 10.29$) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular öğrencilerin Dil ve Anlatım Dersi akademik başarı notu yükseldikçe yazılı anlatım alan bilgisi testi başarı puanlarının da yükseldiğini ortaya koymaktadır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları Serbest Yazma Etkinlikleri Yapma Değişkenlerine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Tablo 4. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Puanlarının Serbest Yazma Etkinliği Yapma Değişkenine Göre t-testi Sonuçları

	N	X	SS	Sd	t	p
Evet	91	16,3516	7,67590	191	3,472	,001
Hayır	102	12,4902	7,74436			

Turkish Studies

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları, Serbest Yazma Etkinliği Yapma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(191)}=3,472$, $p<.01$]. Serbest yazma etkinlikleri yapıyor musunuz? Sorusuna “Evet” diyen öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları ($\bar{X}=16.35$), “Hayır” diyen öğrencilere ($\bar{X}=12.,49$) göre daha yüksektir. Bu bulgu, Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları ile Serbest Yazma Etkinliği Yapma durumları arasında “Evet” diyenler lehine anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları Günlük Tutma Değişkenlerine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Tablo 5. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanlarının Günlük Tutma Durumuna Göre t-testi Sonuçları

	N	X	SS	Sd	t	p
Evet	91	15,8132	7,83427	191	2,520	,013
Hayır	102	12,9706	7,81273			

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları, günlük tutma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(191)}=2,520$, $p<.01$]. Günlük tutuyor musunuz? Sorusuna “Evet” diyen öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları ($\bar{X}=15.81$), “Hayır” diyen öğrencilere ($\bar{X}=12.97$) göre daha yüksektir. Bu bulgu, Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları ile öğrencilerin günlük tutma durumları arasında “Günlük tutuyorum” diyenler lehine anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları Dil ve Anlatım Dersini Sevme Değişkenlerine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Tablo 6. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanlarının Dil ve Anlatım Dersini Sevme Durumuna Göre t-testi Sonuçları

	N	X	SS	Sd	t	p
Evet	122	15,9180	7,77428	191	3,818	,000
Hayır	71	11,5493	7,47145			

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları, öğrencilerin Dil ve Anlatım dersini sevme durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(191)}=3,818$, $p<.01$]. Dil ve Anlatım dersini seviyor musunuz? sorusuna “Evet” diyen öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları ($\bar{X}=15.92$), “Hayır” diyen öğrencilere ($\bar{X}=11.55$) göre daha yüksektir. Bu bulgu, Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları ile öğrencilerin Dil ve Anlatım dersini sevme durumları arasında “Dersi seven öğrenciler” lehine anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları Derste Yapılan Yazma Etkinliklerinden Memnun Olma Değişkenlerine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Tablo 7. Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanlarının Yazma Etkinliklerinden Memnun Olma Durumuna Göre t-testi Sonuçları

	N	X	SS	Sd	t	p
Evet	54	16,3519	8,12673	191	2,194	,029
Hayır	138	13,5942	7,71446			

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları, öğrencilerin Dil ve Anlatım dersinde yazma etkinlikleri yapılmasından memnun olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(191)}=2,194, p<.01$]. Dil ve Anlatım dersinde sınıfta uygulamalı yazma etkinliklerinin yapılmasından memnun musunuz? Sorusuna “Evet” diyen öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi başarı puanları ($\bar{X}=16.35$), “Hayır” diyen öğrencilere ($\bar{X}=13.59$) göre daha yüksektir. Bu bulgu, Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları ile öğrencilerin Dil ve Anlatım dersinde sınıfta uygulamalı olarak yapılan yazma etkinliklerinden memnun olma durumları arasında memnun olanlar lehine anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi genel başarı puanları ortalamaları % 59 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin bu alana yönelik bilgi seviyeleri 100 tam puan üzerinden 59 puanla sınırlı kalmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen verilerle belirlenmiş olan bu % 59'luk başarı oranı çoktan seçmeli bir test neticesinde elde edilen sonuçlar bakımından çok da yeterli sayılamaz. Çünkü öğrencilerin bilgi birikimlerini ölçmeye ve herhangi bir alandaki yeterlilik düzeylerini belirlemeye yönelik olarak uygulanan çoktan seçmeli test sorularının öğrencilere sorunun cevabını tercih etme fırsatı vermesiyle doğru cevabı belirlemede diğer test türlerine göre olumlu katkıları vardır.

Araştırmadan elde edilen bulgular daha önce farklı hedef kitlelere yapılan çalışmaların (Özbay, 1995; Doğan 2002; Bağcı, 2007; Bağcı 2010) sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Özbay (1995) da yaptığı benzer bir çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı puanları ortalamasını % 64 olarak belirlemiştir. Doğan (2002) ise yapmış olduğu benzer bir çalışmada Türkçe öğretmenliği 1. sınıfında okuyan öğrencilerin 45 sorudan oluşan okuma-anlama testindeki genel başarı ortalamasını % 81 olarak belirlemiştir. Bağcı (2007) Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeylerini % 76 olarak tespit etmiştir. Yine son olarak Bağcı (2010) da ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeylerini % 61.5 olarak belirlemiştir.

Bu durum, adayların hangi seviyede olursa olsun bilgilerini beceriye dönüştürmede gerekli olan yeterliliğe sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Fakat öğrencilerin bu bilgilerini yazılı metin oluşturmada kullanabilme becerilerinin de yapılan çalışmalarla belirlenmesi gerekir.

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Puanları (bütün soru bölümleri toplam puanları) cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$).

Turkish Studies

Fakat elde edilen bulgulara göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğu söylenebilir. Bu bulgu, Bağcı'nın 2007 ve 2010'da yaptığı benzer çalışmanın bulgularıyla da paralellik göstermektedir.

Yine elde edilen bulgular göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Puanları öğrencilerin Dil ve Anlatım Dersi akademik başarı notları bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir [$F_{(4-188)}= 5,256, p<.01$]. Başka bir ifadeyle, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Puanları, Dil ve Anlatım Dersi akademik başarı notlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Başarı notu 5 olan öğrencilerin başarı notu 1 ve 2 olanlara göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, Bağcı'nın 2007 ve 2010'da yaptığı araştırmaların bulgularıyla da paralellik göstermektedir. Her iki araştırmada da akademik başarı notuna bağlı olarak öğrencilerin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeyleri yükselmektedir. Bu araştırmada da öğrencilerin Dil ve Anlatım Dersi akademik başarısı arttıkça yazılı anlatım alan bilgisi yeterlilik düzeylerinin yüksek çıkması araştırma öncesi beklenen bir sonuçtu. Elde edilen veriler bu beklentileri doğrular niteliktedir.

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanları, Serbest Yazma Etkinliği Yapma Durumlarına göre de anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(191)}=3,472, p<.01$]. Serbest yazma etkinliği yapıyorum diyen öğrencilerin daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, Bağcı'nın 2007 ve 2010'daki sonuçlarıyla da paralellikler göstermektedir. Araştırmanın sonuçları beklentileri karşılamaktadır. Çünkü yazma becerisi, yazma etkinliğinin sıklığıyla doğru orantılı olarak gelişen bir beceridir. Bu yönüyle araştırmadan elde edilen bulgular beklentilerle örtüşmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular günlük tutuyorum diyen öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testinde daha başarılı olduğu sonucunu işaret etmektedir. Günlük tutma gibi sürekli yapılan yazma çalışmaları, öğrencilerin yazmaya karşı olan olumsuz tutumlarını ve kaygılarını azalttığı gibi onların metin oluşturmaya yönelik bilgi birikimlerini de olumlu yönde geliştirecektir. Bu yüzden günlük yazma alışkanlığını kazanmış öğrencilerin yazılı anlatım alan bilgisi yönünden de yeterli seviyeye ulaşmış olması beklenir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu ise Dil ve Anlatım Dersini seviyorum diyen öğrencilerin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Testi Başarı Puanlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olmasıdır. Dersin sevilmesi derse olan ilgiyi arttıracığından beraberinde dersin içeriğine yönelik yapılan değerlendirmelerde de başarıyı getirecektir. Bu yüzden dersin öğrenciler tarafından sevilmesini sağlamak için ders öğretmenlerinin daha fazla çaba göstermesi gerekir. Bu anlamda elde edilen sonuç bütün dersler için de geçerli olabilir.

Son olarak Dil ve Anlatım Dersinde sınıfta uygulamalı yazma etkinliklerinin yapılmasından memnun olan öğrencilerin daha başarılı olması sonucuna da dayanarak öğretmenlerin derslerinde metin türlerine yönelik uygulamalı yazma çalışmalarına ağırlık vermesi gerekir.

Araştırma sonuçlarına bağlı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin "Paragraf tamamlama" ve "Paragrafta ana düşünceyi bulmaya" yönelik bilgi birikimlerinin daha yetersiz olduğu görülmektedir. Dil ve Anlatım Derslerinde bu yetersizliğin giderilmesine yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir.

2. Yine öğrencilerin "Anlatım biçimlerine" yönelik bilgilerinin de diğer bölümlere göre daha yetersiz olduğu görülmüştür. Bu yüzden derslerde anlatım biçimlerinin güzel örneklerinden daha fazla yararlanılmalıdır.

Turkish Studies

3. Serbest yazma etkinliklerini yapan öğrencilerin alan bilgisi yönünden daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Bu yüzden öğrenciler yazma etkinliklerine katılmaları için teşvik edilmelidir.

4. Güzel yazmak bir sanattır. Özel bir kabiliyet ister. Fakat iyi ve doğru yazmak kabiliyete bağlı değildir. Yazmayı öğrenmenin en iyi yolu ise bizzat yazı yazmaktır. Bunun için de sürekli ve devamlı yazma egzersizleri yaptırılabilir.

5. Öğretmenler Dil ve Anlatım Dersini hedef kitlelerine sevdirmek için biraz daha gayret göstermeli ve öğrencilerde yazma, bir alışkanlık haline getirebilmelidir.

6. Öğrencilerin yazılı anlatım alan bilgisi yeterliliklerini belirlemeye yönelik çalışmaların yanında yazma becerilerinin gelişimlerine yönelik çalışmalara da ağırlık verilmelidir.

7. Yazmaya karşı yeteneği gelişmiş ya da başarılı olan öğrenciler tespit edilmeli ve bu öğrencilerle özel olarak ilgilenilmelidir.

Bu ve buna benzer araştırmalar öğrencilerin yazılı anlatım alan bilgisi yetersizliklerin giderilmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AKSAN, Yeşim ve ÇAKIR, Özler (1997). “İlkokul Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarının Metinsellik Ölçütleri ve Metin Konusu Oluşumu Açısından Değerlendirilmesi” **XI. Dilbilim Kurultayı**, (Hz. Deniz Zeyrek, Şükriye Ruhi), Ankara: ODTÜ Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü.
- AYYILDIZ, Mustafa ve BOZKURT, Ümit (2006). “Edebiyat ve Kompozisyon Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar”, **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, S. 4 (1), s. 45-52.
- BAĞCI, Hasan (2007) **Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları ile Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- BAĞCI, Hasan (2010) “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Alan Bilgisi Başarı Düzeylerinin Değerlendirilmesi”. **Uluslararası III. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu**. Dokuz Eylül Üniversitesi. 16-18 Aralık. İzmir.
- CEMİLOĞLU, Mustafa (2001). **Dil Bilimi Açısından Türkçe Yazılı Anlatım ve Anlatım Teknikleri Öğretimi**. İstanbul: Alfa Yayınları.
- DOĞAN, Yusuf (2002), **Türkçe Öğretmenliği Birinci Sınıfta Okuyan Öğrencilerin Okuma ve Yazma Becerileri ile Genel Kültür Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- KAPLAN, Mehmet (1982). **Kültür ve Dil**, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- KANTEMİR, Enise (1997). **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. Ankara: Engin Yayınları.
- KAVCAR, Cahit (1983). “Düzgün Yazmanın Önemi ve Yolları”. **Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 16, Ankara: AÜEBF Yayınları.
- MEB. (2005). **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)**. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- MEB (2010). **Ortaöğretim 9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı/Dil ve Anlatım Dersi Programı**. Millî Eğitim Basımevi.

-
- ÖZBAY, Murat. (1995). **Ankara Merkez Ortaokullarındaki Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma**. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- RUHİ, Ş. (1994). İlköğretim Öğrenci Kompozisyonlarındaki Bağdaşıklık Sorunları. **Çağdaş Türk Dili**, 77-78, 24-26.
- YALÇIN, S. Dilek (1998). “Yazma Eğitiminde Yeni Bir Araştırma Alanı: Yaratıcı Yazarlık” **Türkçenin Öğretimi ve Eğitimi Sempozyum Bildiriler**, ss. 145-152, AÜ TÖMER Gaziantep Şubesi Yayını.